

A NÉPI ÉPÍTÉSZET ÜGYÉBEN TÉKA nap az Inkler-háznál

Művészetek Völgye, Taliándörögd, 2018. 07. 21.
www.meonline.hu

● A TÉKA (Táj- Építészet – Közösség Alkotótáborok) eredményeit hagyományosan minden nyáron, a Művészetek Völgye egyik programjaként a taliándörögdi Inkler-háznál mutatják be. Itt van a TÉKA keretében megmentett kilenc-osztatú csehsüveg-, illetve dongaboltozatos műemlék istálló is. Az MTA VEAB Népi Építészeti Munkabizottsága (NEM) kezdeményezésére korábban a SZIE Ybl Miklós Építéstudományi Kara, majd a győri Hild József Építőipari Szakgimnázium diákjai vettek részt a munkában Anthony Gall és Kámán Előd, illetve Józsa Tamás és Hellenpárt György vezetésével.

A Kárpát-medencében komoly hagyománya van az építészeti felmérő táboroknak, s az is egyre gyakoribb, hogy a diákok egy műtárgy ácsolásában vagy építésében vesznek részt. A TÉKA program – amely megjelent a Károly herceg alapította szervezet, az INTBAU (International Network for Traditional Building, Architecture & Urbanism) honlapján, majd olyan távoli helyekről is érdeklődtek iránta, mint Spanyolország, az Egyesült Államok vagy Irán – érdekessége, hogy a fiatalok szakmai irányítással egy országos műemlék felújításában vesznek részt. Magát a taliándörögdi rendezvényt Pósfai Mihály, az MTA VEAB elnöke, Józsa János, a Műegyetem rektora és Nagy Dénes, a NEM elnöke nyitotta meg, akik számos informális beszélgetésen is részt vettek. A népi építészeti – avagy népépítészeti (v. ö. népművészet, népzene, néptánc, népköltészet) – kerekasztalon Ráday Mihály és Kerner Gábor, a Város- és Faluvédők Szövetsége (Hungaria Nostra) elnöke és alelnöke, Józsa Tamás, a Hild Szakgimnázium igazgatója, Gráfik Imre ny. múzeumigazgató és Horváth Zoltán György, a Romanika Kiadó tulajdonosa vitatták meg a legégetőbb problémákat, a fiatalok bevonásának lehetőségét és a szakmai kiadványok szerepét. Beöthy Mária a Település Arculati Kézikönyvekről tartott előadást. A rendezvényhez a Falufejlesztési Társaság és más vidékfejlesztési szervezetek is csatlakoztak. Sok feladat van, de megoldási javaslatok is elhangzottak. A NEM jelszava: NEM hagyjuk őseink portáját...

Nagy Dénes

VONALAK Egy rendhagyó rajzóra tanulságai

www.meonline.hu

● Mielőtt egyhetes utazásomat megkezdtem, éppen megérkezett az MÉ idei második száma, melynek első oldalán Meggyesi Tamás írását idézve ez áll: „Paul Klee szerint a vonal az, amikor a pont elmegy sétálni.” A német eredetiből szó szerinti magyar fordítás annyira kifejező, hogy most nyomdába kerülő könyvem címét erre módosítottam: *Walking Dot*.

Ezt a bevezetőt azért tartottam fontosnak előrebocsátani, mert a MÉSZ-ben 2018. június 15-én tartott „rendhagyó rajzórám” (Krizsán András, a MÉSZ elnöke nevezte el így) e szavak körül forgott volna, ha az eredeti elgondolás szerint zajlik. A valóság mindig változást hoz, ahogyan ezúttal is. A „Spaceprint”, térnyomat módszerem néhány egyszerű alkalmazási elvét egy levelezőlapra nyomtattam ki, kiosztása és rövid magyarázata után azt terveztem, hogy rövid séta eredményeként a kis számú hallgatóság vonalrajzokkal ábrázolná a környezetben bőven található érdekesebb építészeti részleteket. Szerencsére – és nagy örömmre – többen jöttek el, mint amire számítottunk, így a sétát egy kibővített magyarázattal kellett helyettesíteni, kiemelve a felületfolytonosságot, mint a térfolytonosság feltételét, és a felület „kettős állampolgárságát”, mint egyidejű részét a térnek és a nem-térnek. Egy – főként lépcső-konfigurációkat tartalmazó – rögtönzött kiállítás példákön mutatta be a felületrajzok vonalas ábrázolását, illetve azok különböző léptékű alkalmazásának lehetőségeit.

Magyar Péter

TILLMANN J. A.: AZ ESEMÉNYHORIZONTON TÚL Terek, kultúrák, távlatok

Typotex kiadó, 2018, 216 oldal

www.meonline.hu

● Tillmann József új könyvében a tőle megszokott széles látókörű szemlélettel a térérzékelés, a kultúra és a politika tükrében tárgyalja a jelenkori európai népvándorlást, a migrációt, melynek hatásai mindhárom területet érintik. A könyvben a *Térérzék*, *Kultúra* és *Más távlatok* című fejezetek mindegyikében 5-6 írást olvashatunk melyek önálló esszéként is megállják a helyüket. Együtt viszont egy szerteágazó problématerképet jelenítenek meg, melyben Európa jövője a tét. Izgalmas felvetésekkel, kortársak és klasszikusok gondolatainak összevetésével tárja fel a témát és annak társadalmi mélyrétegeit. Emellett globális összehasonlítást is kapunk Amerika, Oroszország, Kína és Japán példáján keresztül. A *Személyes kinézetű kitérő* című rész kilép a fejezetstruktúrából, ebben a szerző a svábság példáján keresztül világít rá, hogy egy bevándorló népcsoport integrációjában milyen jelentősége van a közös kulturális gyökereknek. A családi példákön keresztül az is kiderül, hogy az otthon, a haza fogalma mennyire mást jelentett a mobilizáció és az internet előtt. A könyv fontos iránymutató lehet mindazoknak, akik a mindennapos híradások végtelenen egyszerűsítő zanzáján túl a tágabb összefüggésekre, a téma európai gondolkodóinak vélekedésére és új nézőpontokra kíváncsiak. Mindezt a Typotex kiadó izléeses tipográfiával, puha kötésű kivitelben kínálja az olvasóknak.

Botzheim Bálint

YONA FRIEDMAN Kiesler-díj 2018

www.meonline.hu

● Negyven éve a BME-n Párkányi Mihály tanította a magyar származású Yona Friedman építészetét. Pár éve újra felfedeztük Friedman munkáit: a róla szóló szimpóziumról Polyák Levente *Utópia és pragmatizmus* címen írt az Utóirat 2010/6. számába, ugyanitt Szemerei Samu *Yona Friedman – a mobil építészet Budapesten kezdődött* címen méltatta a Trafó Galériában állt installációt, 2011-ben a Ludwig Múzeum is nagy tárlatot szentelt víziójának. Nem vitás, hogy ő a 20. század második felének egyik legnagyobb hatású építészeti gondolkodója, aki a Mobil Építészet Kutatócsoportjának alapításán és urbanisztikai példatervein túl többek között úrvárosok utópisztikus építésze.

Yona Friedman 1923-ban született Budapesten, június 5-én ünnepelte 95. születésnapját. Az ünnep kiemelkedő momentuma volt, hogy a bécsi MUMOK-ban átvette a Friedrich Kiesler Díj – Építészet és művészet/2018-as osztrák elismerést. „Kiesler a jövő generációk nagykövete volt a jelenben” – nyilatkozta Yona Friedman a díj névadójáról –, ...aki nem törekedett arra, hogy valami nagyot építsen” – de ez az áttételesen pozitív megjegyzés bátran állítható róla is. Az ünnepség keretében levetítették Michael Klein és Sasha Pirker *60 elefánt – egy teória epizódjai / Improvizáció #1* című, Friedman munkásságával foglalkozó filmjét. Friedman 1944-ben menekült el Magyarországról – egy díjjal és/vagy egy filmmel a magyar építészet is tartozna neki.

Szegő György